T075 BL V (002) 1435 Giới Trộm Cắp-Bốn Pháp Ba La Di-Thạp Tụng Luật

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

12 BOÄ LUAÄT 5

2. Giôùi Troäm Caép: Phaät ôû thaønh Vöông xaù, luùc ñoù coù nhieàu Tyø kheo cuøng an cö moät choã maø ít phoøng xaù, neân caùc Tyø kheo moãi ngöôøi tuøy choã quen bieát theo xin vaät lieäu ñeå xaây caát am thaát ôû, nhöng khi caùc Tyø kheo vaøo thaønh khaát thöïc coù ngöôøi haùi cuûi ñaõ phaù am thaát ñeå laáy caây goã mang ñi. Caùc Tyø kheo khaát thöïc trôû veà thaáy am thaát bò phaù, u saàu than raèng: "Chuùng ta vaát vaû xaây caát am thaát, vöøa ñi khaát thöïc ñaõ coù keû ñeán phaù laáy heát caây goã ñi", than roài laïi phaûi theo ngöôøi thaân quen xin caây goã khaùc ñeå caát laïi am thaát. Trong chuùng ñoù coù moät Tyø kheo teân Ñaït-ni-ca laø con cuûa ngöôøi thôï goám duøng tay ngheà kheùo cuûa mình töï xaây thaát baèng gaïch, cöûa caùi cöûa soå ñeàu baèng gaïch, coät keøo, giaù y... ñeàu laøm baèng ñaát seùt roài gom coû caây nung thaønh maøu saéc ñoû raát ñeïp; caát xong roài lieàn daën trao caùc Tyø kheo troâng coi giuùp trong thôøi gian mình ñi du haønh hai thaùng. Luùc ñoù Phaät cuøng A-nan ñi xem xeùt caùc phoøng, töø xa nhìn thaáy caùi thaát maøu saéc ñoû ñeïp, Phaät lieàn hoûi A-nan laø thaát cuûa ai, A-Nan ñem söï vieäc treân baïch Phaät, Phaät nghe roài lieàn baûo A-nan: "Thaày haõy ñi phaù boû caùi thaát maøu saéc ñoû cuûa-Tyø kheo Ñaït-ni-ca, chôù ñeå cho ngoaïi ñaïo hieàm traùch: Phaät coøn ôû ñôøi maø ñaõ coù phaùp nhaân duyeân laäu keát nhö theá", A-nan vaâng lôøi Phaät daïy ñi phaù boû. Ñaït-ni-ca du haønh hai thaùng xong trôû veà, thaáy thaát ñaõ bò phaù boû lieàn hoûi caùc Tyø kheo maø mình ñaõ daën trao troâng coi laø ai ñaõ phaù boû, caùc Tyø kheo noùi: "Chính Phaät ñaïi sö baûo phaù", Ñaït-ni-ca suy nghó: "Phaùp vöông ñaõ baûo phaù thì khoâng ñöôïc noùi gì, trong thaønh Vöông xaù coù ngöôøi giöõ goã laø thaân höõu cuûa ta, ta neân laøm nhaø baèng goã". Saùng hoâm sau Ñaït-ni-ca ñaép y mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc, khaát thöïc xong ñeán choã ngöôøi giöõ goã noùi raèng: "OÂng coù bieát khoâng, vua nöôùc Ma-kieät- ñaø, con cuûa phu nhaân Vi-ñeà-hi laø vua A-xaø-theá coù cho toâi goã", Moäc sö noùi: "Neáu vua ñaõ cho thì toân giaû cöù tuøy yù laáy". Trong ñaây coù caây goã quyù ñöôïc caát giöõ ñeå thuû hoä thaønh, khoâng cho mang ra vaøo cuõng khoâng cho ai. Ñaït-ni-ca lieàn laáy caây goã quyù naøy cöa thaønh khuùc ñeå 1 choã, ngöôøi coi giöõ thaønh thaáy caây goã quyù bò cöa thaønh khuùc nhö theá, kinh sôï loâng toùc döïng ñöùng cho laø coù oaùn taëc muoán mang ñi, lieàn ñeán hoûi Moäc sö, Moäc sö ñem vieäc teân keå laïi, ngöôøi coi giöõ thaønh nghe roài suy nghó: "Taïi sao nhaø vua laïi cho Tyø kheo caây goã quyù", nghó roài lieàn ñeán hoûi vua: "Ñaïi vöông coøn coù nhöõng caây goã khaùc, taïi sao laïi cho Tyø kheo caây goã quyù ñöôïc caát giöõ ñeå thuû hoä thaønh ?" Vua noùi khoâng cho, ngöôøi coi giöõ thaønh noùi laø vua ñaõ cho, vua hoûi laø ai noùi, ñaùp laø Moäc sö noùi, vua baûo keâu Moäc sö ñeán, ngöôøi coi giöõ thaønh tuaân lònh keâu Moäc sö ñeán. Treân ñöôøng ñi ñeán choã vua, Moäc sö gaëp Ñaït-ni-ca lieàn noùi raèng: "Do thaày neân toâi bò vua hoûi toäi",

Ñaït-ni-ca noùi: “OÂng ñi tröôùc, toâi seõ ñeán sau”. Luùc ñoù vua

SOÁ 1435 - LUAÄT THAÄP TUÏNG, Quyeån 1 13 thaáy Tyø kheo ñeán lieàn baûo thaû Moäc sö vaø cho goïi Tyø kheo ñeán, vua hoûi Tyø kheo: “Theo phaùp cuûa-Tyø kheo, taïi sao khoâng cho maø laáy ?” Ñaït-ni- ca noùi: “Ñaïi vöông, toâi khoâng phaûi khoâng cho maø laáy, tröôùc ñaây vua coù cho toâi”, vua noùi: “Ta khoâng nhôù laø coù cho”, ñaùp: “Nay toâi xin nhaéc ñeå cho nhaø vua nhôù laïi, khi môùi leân ngoâi nhaø vua noùi raèng: Caây coû vaø nöôïc trong nöôùc ta, caùc Sa-moân, Baø-la-moân trì giôùi tuøy yù laáy duøng”, vua noùi: “Caây coû maø ta noùi laø caây coû voâ chuû, thaày ñaõ phaïm ñaïi toäi”, Ñaït-ni-ca noùi: “Toâi laø ngöôøi xuaát gia nöông ôû trong nöôùc cuûa vua, sao vua laïi gieát toâi”, vua noùi: “Tyø kheo haõy ñi ñi, chôù coù laáy goã quyù nhö vaäy nöõa”, luùc ñoù moïi ngöôøi ñeàu baøn taùn: “Hy höõu thay cho Tyø kheo naøy, toäi ñaùng cheát maø nhaø vua chæ quôû traùch roài thaû”. Tyø kheo naøy phaïm ñaïi toäi ñöôïc thaû trôû veà trong chuùng taêng, sau ñoù noùi vôùi caùc Tyø kheo: “Hoâm nay toâi suyùt bò nhaø vua gieát”, noùi roài ñem söï vieäc treân keå laïi, caùc Tyø kheo duøng ñuû lôøi quôû traùch: “Vieäc maø thaày ñaõ laøm khoâng phaûi phaùp Sa-moân, khoâng phaûi ñaïo tuøy thuaän, ñaõ laøm haïnh khoâng thanh tònh, laø vieäc maø ngöôøi xuaát gia khoâng neân laøm. Thaày khoâng bieát Theá Toân ñaõ duøng ñuû caùch quôû traùch phaùp troäm caép vaø khen ngôïi phaùp khoâng troäm caép. Ñoái vôùi phaùp troäm caép thaày coøn khoâng neân sanh taâm, mieäng cuõng khoâng ñöôïc noùi huoáng chi laø laáy”, quôû traùch roài ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät do vieäc naøy taäp hoïp caùc Tyø kheo hoûi roõ söï thaät, quôû traùch gioáng nhö ñoaïn vaên treân roài baûo A-nan: “Thaày haõy daãn moät Tyø kheo Haï toøa vaøo thaønh Vöông xaù, ôû choã ngaõ tö ñöôøng ñoâng ngöôøi qua laïi, hoûi taát caû moïi ngöôøi goàm ngöôøi tin vaø khoâng tin, ngöôøi hieàn vaø khoâng hieàn cho ñeán ñaïi thaàn… raèng: Troäm caép ñeán bao nhieâu thì vua nöôùc Ma-kieät-ñaø laø vua A-xaø-theá keát ñaïi toäi”. A-nan vaâng lôøi Phaät daïy cuøng moät Tyø kheo Haï toøa vaøo thaønh Vöông xaù ñeán choã ngaõ tö ñöôøng hoûi taát caû moïi ngöôøi nhö treân, moïi ngöôøi ñeàu noùi: “Troäm ñeán naêm tieàn hay vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân lieàn keát ñaïi toäi”. A-nan trôû veà baïch laïi, Phaät lieàn baûo caùc Tyø kheo: “Do möôøi lôïi neân keát giôùi naøy cho caùc Tyø kheo, töø nay giôùi naøy neân noùi nhö sau: Neáu Tyø kheo ôû tuï laïc hay ñoàng troáng laáy caép vaät khoâng cho, do laáy caép vaät naøy, neáu vua hay ñaïi thaàn cuûa vua baét troùi hoaëc ñuoåi ñi hoaëc gieát hoaëc noäp vaøng chuoäc toäi, hoaëc maéng: Thaày laø ngöôøi ngu si khoâng bieát chi, laø keû giaëc thì Tyø kheo laáy vaät khoâng cho naøy phaïm Ba-la-di khoâng ñöôïc ôû chung. Laáy vaät khoâng cho laø ngöôøi chuû cuûa vaät khoâng cho, ngöôøi chuû bao goàm nam, nöõ, huyønh moân, hai caên. Vua laø ngöôøi thuoäc doøng Saùt-ñeá-lî thoï ngoâi vua ñaõ laøm pheùp quaùn ñaûnh (röôùi nöôùc toát laønh leân ñaàu) goïi laø Vua, cuõng goïi laø Quoác chuû, cuõng goïi laø Quaùn ñaûnh; neáu Baø-la-moân, cö só, ngöôøi nöõ thoï ngoâi vua cuõng goïi laø Vua. Baét troùi laø goâng cuøm xieàng xích baét giam vaøo trong nguïc. Ñuoåi ñi laø

14 BOÄ LUAÄT 5 ñuoåi ra khoûi nöôùc. Keû giaëc coù hai laø aên cöôùp vaø aên troäm. Ba-la-di laø rôi vaøo choã khoâng nhö yù, laø toäi cöïc aùc, cöïc naëng. Ngöôøi phaïm

toäi naøy rôi vaøo choã khoâng nhö yù khoâng goïi laø Tyø kheo, khoâng phaûi laø Sa-moân Thích töû vì ñaõ maát phaùp Tyø kheo. Khoâng ñöôïc cuøng ôû chung laø khoâng ñöôïc cuøng Tyø kheo taùc phaùp Ñôn-baïch-yeát-ma, Baïch-nhò-yeát- ma, Baïch-töù-yeát-ma, boá taùt, töï töù, khoâng ñöôïc vaøo trong soá möôøi boán ngöôøi. Trong giôùi naøy coù ba tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi, phaïm Ba-la-di: 1. Töï laáy: Töï tay laáy nhaác leân rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu. 2. Baûo ngöôøi laáy: Tyø kheo baûo ngöôøi ñi laáy troäm vaät cuûa ngöôøi khaùc, ngöôøi naøy nghe lôøi ñi laáy troäm, khi laáy vaät rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu thì Tyø kheo phaïm Ba-la-di. 3. Sai baûo laáy: Neáu Tyø kheo hoûi ngöôøi coù bieát choã caát vaät quyù troïng khoâng, ngöôøi naøy ñaùp laø bieát, Tyø kheo lieàn sai ñeán choã ñoù laáy troäm, ngöôøi naøy nghe lôøi ñi laáy troäm, khi laáy vaät rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu thì Tyø kheo phaïm Ba-la-di. Laïi coù ba tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi, phaïm Ba-la- di: 1. Duøng taâm: Khôûi taâm suy nghó muoán laáy troäm. 2. Duøng thaân: duøng tay, chaân… hay thaân phaàn khaùc ñeå laáy troäm vaät cuûa ngöôøi khaùc. 3. Nhaác rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu: Töø choã ñeå vaät laáy ñem ñeán choã khaùc. Laïi coù ba tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi, phaïm Ba-la- di: 1. Ngöôøi chuû cuûa vaät khoâng cho: Bao goàm nam, nöõ, huyønh moân, ngöôøi hai caên… khoâng ñoàng yù cho. 2. Vaät laø vaät quyù troïng trò giaù naêm tieàn trôû leân. 3. Nhaác rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu. Laïi coù ba tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi, phaïm Ba-la- di: 1. Taâm troäm caép: Ngöôøi chuû khoâng cho maø coá yù laáy vôùi taâm troäm caép. Hai tröôøng hôïp sau cuõng nhö treân. Laïi coù ba tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi, phaïm Ba-la- di: 1. Vaät thuoäc cuûa ngöôøi: Vaät coù chuû bao goàm nam, nöõ, huyønh moân, ngöôøi hai caên… hai tröôøng hôïp sau cuõng nhö treân. Laïi coù ba tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi, phaïm Ba-la- di: 1. Töôûng cuûa ngöôøi: Bieát vaät coù chuû, bao goàm nam. Nöõ… nhö treân.

SOÁ 1435 - LUAÄT THAÄP TUÏNG, Quyeån 1 15

Hai tröôøng hôïp sau cuõng nhö treân. Laïi coù boán tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi phaïm Ba-la- di: Moät laø ngöôøi chuû khoâng cho, hai laø coù taâm troäm caép, Ba laø vaät quyù troïng, boán laø nhaác rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu. Laïi coù boán tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi phaïm Ba-la- di: Moät laø bieát vaät thuoäc cuûa ngöôøi khaùc, ba tröôøng hôïp sau gioáng nhö treân. Laïi coù boán tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi phaïm Ba-la-di: Moät- vaät coù ngöôøi coi giöõ vaø hai laø vaät coù chuû, coù taâm ngaõ sôû: Nhö ngöôøi coù voi ngöïa, traâu, deâ… ôû trong nöôùc hay ôû nöôùc ngoaøi coù nhôø ngöôøi coi giöõ, coù taâm ngaõ sôû; heã ngöôøi naøo coù taâm ngaõ sôû thì vaät thuoäc cuûa ngöôøi aáy. Nhö ngöôøi coù ruoäng mía, ruoäng luùa… cho ñeán trong chuoàng voi, chuoàng ngöïa, trong nhaø aên, nhaø beáp coù caát chöùa ñoà vaät trong ñoù vaø coù nhôø ngöôøi coi giöõ, coù taâm ngaõ sôû. Heã ngöôøi naøo coù taâm ngaõ sôû thì vaät thuoäc cuûa ngöôøi ñoù. Hai tröôøng hôïp sau laø vaät quyù troïng vaø laáy rôøi khoûi choã cuõ gioáng nhö treân. Laïi coù boán tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi phaïm Ba-la-di: Moät laø vaät khoâng coù ngöôøi coi giöõ vaø hai laø vaät coù

chuû, coù taâm ngaõ sôû: Nhö ngöôøi coù voi ngöïa..., vôï con... ôû nöôùc mình hay nöôùc khaùc tuy khoâng coù nhôø ngöôøi coi giöõ nhöng ngöôøi ñoù coù taâm ngaõ sôû; heã ngöôøi naøo coù taâm ngaõ sôû thì vaät thuoäc cuûa ngöôøi aáy. Hoaëc nhö ngöôøi coù ruoäng ñaát troàng luùa... gioáng nhö tröôøng hôïp treân. Cho ñeán naêm loaïi vaät baùu hoaëc tôi baùu vaät thuoäc phuïc taøng tuy khoâng coù ngöôøi coi giöõ nhöng thuoäc veà cuûa quoác chuû coù taâm ngaõ sôû, goïi laø coù chuû maø khoâng coù coi giöõ. Hai tröôøng hôïp sau gioáng nhö treân. Laïi coù boán tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi phaïm Ba-la-di: Moät laø vaät coù ngöôøi coi giöõ vaø hai laø khoâng coù taâm ngaõ sôû: Nhö giaëc cöôùp cöôùp phaù thaønh aáp laáy ñöôïc nhieàu taøi vaät, neáu nhôø theá löïc cuûa vua hay cuûa laøng xoùm ñaùnh cöôùp laïi cuûa boïn cöôùp, giaëc cöôùp boû ñi ñeå laïi taøi vaät ñaõ cöôùp ñöôïc, taøi vaät naøy tuy coù ngöôøi coi giöõ nhöng khoâng coù taâm ngaõ sôû vì laø vaät ñaõ bò cöôùp; neáu ngöôøi naøo coi giöõ maø khoâng coù taâm ngaõ sôû thì ngöôøi ñoù laø ngöôøi cöôùp laïi ñöôïc. Hoaëc nhö Tyø kheo maát y baùt, Tyø kheo quen bieát thaáy ñoaït laáy laïi giuøm, tuy coi giöõ giuøm nhöng khoâng coù taâm ngaõ sôû; neáu ngöôøi naøo coi giöõ maø khoâng coù taâm ngaõ sôû thì ngöôøi ñoù laø ngöôøi ñoaït laïi ñöôïc. Hai tröôøng hôïp sau gioáng nhö treân. Noùi choã ñeå vaät laø bao goàm ôû treân ñaát hay ôû trong hö khoâng, ôû treân xe hay ôû treân thuyeàn hay ôû döôùi nöôùc, ôû trong ruoäng hay ôû trong taêng phöôøng hay ôû treân thaân, ôû choã ñoùng thueá hay choã öôùc heïn; treân loaøi

vaät khoâng chaân, hai chaân, boán chaân hay nhieàu chaân. ÔÛ treân ñaát laø nhö ngöôøi coù naêm loaïi baùu vaät hay tôi baùu vaät ñeå ôû treân ñaát, Tyø kheo khôûi taâm troäm caép laáy rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di; neáu duøng gaïch ñaù caây kheàu leân ñeå laáy, tuy vaät rôùt trôû xuoáng choã cuõ Tyø kheo vaãn phaïm Ba-la-di; neáu kheàu laáy nhöng chöa laáy rôøi khoûi choã ñeå ban ñaàu thì phaïm Thaâu-lan-giaù. Tröôøng hôïp naêm loaïi vaät baùu hay tôi vaät baùu ñöôïc caát giaáu trong bình saét, bình ñoàng ... neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm caép laáy rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di; neáu vaät ôû ñaùy bình kheàu moùc leân gaàn tôùi mieäng bình thì phaïm Ba-la-di; neáu moùc leân gaàn tôùi mieäng mình laïi bò rôùt trôû xuoáng ñaùy bình vaãn phaïm Ba-la-di; neáu ñuïc bình laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân cuõng phaïm Ba-la-di. Neáu Tyø kheo khôûi taâm muoán laáy khí cuï chöùa ñöïng maø khoâng muoán laáy moùn ñoà, hoaëc khôûi taâm muoán laáy moùn ñoà maø khoâng muoán laáy khí cuï ñöïng, hoaëc khôûi taâm muoán laáy caû hai trò giaù naêm tieàn trôû leân ñeàu phaïm Ba-la-di. Noùi choã ôû treân laø nhö treân giöôøng coù loã beä nhoû, treân giöôøng coù loã beä to, treân neäm daøy, treân neäm moûng, treân neäm taïp saéc coù vieàn ren, meàn daày, meàn moûng, treân thaûm, treân caây, treân nhaø.... Choã giöôøng coù loã beä nhoû laø choã chaân giöôøng, choã loã beä cuûa giöôøng... hay treân ñaàu giöôøng, treân voõng neáu duøng daây deät

vôùi daây khaùc thì goïi laø choã khaùc; neáu duøng taám da hay taám phuû da moät maøu saéc thì goïi laø moät choã, khaùc maøu saéc thì goïi laø choã khaùc. Nhöõng choã nhö theá coù naêm loaïi baùu vaät hay tôï baùu vaät, neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm caép laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu- lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Choã giöôøng coù loä beä to laø treân moät taám vaùn cuûa giöôøng goïi laø moät choã, neáu duøng da hay taám traûi phuû leân moät maøu saéc... gioáng nhö tröôøng hôïp treân ñaõ noùi. Noùi treân neäm laø neäm laøm baèng moät loaïi loâng, moät lôùp thì goïi laø moät choã, beân ngoaøi beân trong moät maøu saéc thì goïi laø moät choã, khaùc maøu saéc thì goïi laø khaùc choã. Treân nhöõng choã aáy coù naêm loaïi vaät baùu... gioáng nhö ñoaïn vaên treân ñaõ noùi. Treân neäm daøy, neäm moûng, treân thaûm... cuõng gioáng nhö ñoaïn vaên ôû tröôøng hôïp treân ñaõ noùi. Noùi treân caây laø choã goác caây, caønh caây, laù hoa quaû cho ñeán chuøm reã caây neáu coù naêm loaïi vaät baùu hay tôï vaät baùu, Tyø kheo khôûi taâm troäm caép laáy vaät trò giaù naêm tieàn rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì

phaïm Ba-la-di. Noùi choã treân nhaø laø ôû beân trong cöûa, choã cöûa soå, cöûa ra vaøo, choã then caøi, treân giaù moùc aùo, treân caàu thang... ôû treân cuøng moät baäc thang goïi laø moät choã, choã lan can cuøng moät thanh ngang noái goïi laø moät choã, choã chöa toâ queùt goïi laø moät choã... treân nhöõng choã ñoù neáu coù naêm loaïi vaät baùu... gioáng nhö ñoaïn vaên ôû tröôøng hôïp treân ñaõ noùi. Noùi choã treân khoâng laø ôû trong phoøng xaù, ñieän ñöôøng, haønh lang coù treo y quyù giaù nhö y Ba-ñaàu-ma, y Ñaàu-caàu-la... bò gioù thoåi bay trong hö khoâng chöa rôùt xuoáng ñaát. Tyø kheo khôûi taâm troäm laáy thì phaïm Ba-la-di. Hoaëc y cuûa Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ töø döôùi bay leân hay töø treân bay xuoáng, Tyø kheo khôûi taâm troäm caép ñoùn laáy cuõng phaïm Ba-la-di. Laïi coù tröôøng hôïp nhö ngöôøi ñeå ñoà trang söùc ôû treân nhöõng choã nhö ôû cöûa soå, treân theàm... neáu bò caùc loaøi vaät nuoâi coù chuû nhö chim nhaïn, chim anh voõ... ngaäm laáy bay ñi, neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm ñoaït laáy töø chim thì phaïm Ba-la-di; khi ñang chôø chim bay ñeán thì phaïm Thaâu-lan-giaù, chim neáu bay ñeán choã Tyø kheo nhö yù muoán thì phaïm Ba-la-di; neáu chim bay ñeán choã khaùc khoâng nhö yù muoán thì phaïm Thaâu-lan-giaù. Neáu bò caùc loaøi chim hoang daõ ngaäm laáy bay ñi, Tyø kheo khôûi taâm troäm ñoaït laáy thì phaïm Thaâu-lan- giaù, ñang luùc ñôïi chim ñeán thì phaïm Ñoät-kieát-la, chim bay ñeán choã Tyø kheo nhö yù muoán thì phaïm Thaâu-lan-giaù, neáu bay ñeán choã khaùc khoâng nhö yù muoán thì phaïm Ñoät-kieát-la. Noùi choã treân xe laø nhö treân xe voi, xe ngöïa... duø ôû treân baát cöù choã naøo cuûa thaân voi, ngöïa, boø... cho ñeán ñoøn xe, caøng xe, trong thuøng xe... coù ñeå naêm loaïi vaät baùu hay tôï vaät baùu; Tyø kheo khôûi taâm troäm caép laáy rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Noùi choã treân

thuyeàn laø bao goàm treân caùc loaïi thuyeàn, beø… ôû baát cöù choã naøo treân thuyeàn beø naøy coù caát chöùa naêm loaïi vaät baùu neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm caép laáy rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Nhöõng choã treân thuyeàn neáu cuøng moät choã che lôïp hay phuû vaø cuøng moät maøu saéc thì goïi laø moät choã, neáu khaùc maøu saéc thì goïi laø khaùc choã; nhöõng choã nhö theá neáu coù naêm loaïi vaät baùu… gioáng nhö ñoaïn vaên ôû tröôøng hôïp treân ñaõ noùi. Noùi choã trong nöôùc laø nhöõng vaät cuûa ngöôøi troâi trong nöôùc neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm vôùt laáy thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Duø coøn caàm giöõ ôû trong nöôùc hay nhaän chìm xuoáng ñaùy nöôùc hay vôùt ra khoûi maët nöôùc ñeàu phaïm Ba-la-di. Tröôøng hôïp trong ao nhaø ngöôøi coù caùc loaøi vaät nuoâi coù chuû, neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm baét

chuùng ñeàu phaïm Ba-la-di, ñang luùc löïa choïn ñeå baét laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong baét laáy chim trò giaù naêm tieàn ra khoûi ao thì phaïm Ba-la-di. Neáu trong ao, soâng töï nhieân coù caùc loaøi vaät coù chuû coù ngöôøi coi giöõ, Tyø kheo khôûi taâm troäm baét laáy thì phaïm Ba-la-di… gioáng nhö treân. Noùi choã ruoäng ñaát coù hai tröôøng hôïp laø cuøng tranh caûi vaø laøm töôùng, neáu Tyø kheo cuøng tranh caûi vôùi ngöôøi khaùc ñöôïc thaéng, ñoaït laáy ruoäng ñaát cuûa ngöôøi thì phaïm Ba-la-di, neáu tranh caûi khoâng thaéng khoâng ñoaït ñöôïc ruoäng ñaát thì phaïm Thaâu-lan-giaù; neáu laøm töôùng giaønh laáy phaàn ñaát quaù ranh giôùi cuûa mình trò giaù naêm tieàn trôû leân maø ñöôïc thì phaïm Ba-la-di; ñoái vôùi ñaát trong Taêng phöôøng cuõng gioáng nhö vaäy. Noùi choã treân thaân laø nhö Tyø kheo caàm y cho Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ ñi, töø caùc choã treân thaân nhö tay, caùnh tay… khôûi taâm troäm laáy dôøi töø choã naøy qua choã khaùc thì phaïm Ba-la-di. Noùi choã quan thueá laø Tyø kheo ñi qua cöûa quan thueá, neáu vaät phaûi ñoùng thueá maø khoâng ñoùng thueá trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Neáu coù thöông buoân ñi qua cöûa quan thueá noùi vôùi Tyø kheo: “Cho toâi gôûi vaät naøy, nhôø thaày mang giuùp qua choã ñoùng thueá”, Tyø kheo nhaän mang giuùp qua, neáu vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Neáu coù thöông buoân qua cöûa quan thueá noùi vôùi Tyø kheo: “Cho toâi gôûi vaät naøy, nhôø thaày mang giuùp qua, toâi seõ cho thaày phaân nöûa vaät phaûi ñoùng thueá naøy”, Tyø kheo nhaän mang giuùp qua, neáu vaät trò giaù naêm tieàn thì phaïm Ba-la-di. Neáu coù thöông buoân qua cöûa quan thueá noùi vôùi Tyø kheo: “Thaày mang giuùp toâi vaät naøy qua, toâi seõ cho thaày heát vaät phaûi ñoùng thueá naøy”, Tyø kheo nhaän mang giuùp qua… gioáng nhö treân. Neáu coù thöông buoân ñi qua cöûa quan thueá, Tyø kheo chæ thöông buoân ñi ñöôøng khaùc ñeå khoûi phaûi ñoùng thueá, vaät ñoù trò giaù naêm tieàn trôû leân thì Tyø kheo phaïm Ba-la-di. Neáu thöông buoân ñi chöa ñeán cöûa quan thueá maø Tyø kheo chæ cho ñi ñöôøng khaùc ñeå khoûi phaûi ñoùng thueá, vaät trò giaù naêm tieàn trôû leân thì Tyø kheo phaïm

Thaâu-lan-giaù; neáu ôû choã quan thueá coù giaëc hay aùc thuù..., Tyø kheo chæ cho ñi con ñöôøng khaùc thì khoâng phaïm. Noùi choã öôùc heïn laø Tyø kheo öôùc heïn vôùi giaëc cöôùp neáu ñaùnh cöôùp trong tuï laïc maø ñöôïc taøi vaät thì chia phaàn cho Tyø kheo, phaàn ñöôïc chia neáu trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di. Noùi loaøi khoâng chaân laø nhö loaøi giun, truøn, ñæa... coù ngöôøi baét chuùng boû vaøo gioû, Tyø kheo khôûi taâm troäm laáy rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu- lan-giaù, löïa choïn xong laáy chuùng trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba- la-di. Neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm nôi caùi gioû ñöïng khoâng ôû nôi truøn hoaëc ôû nôi truøn khoâng ôû nôi gioû hoaëc ôû caû hai, trò giaù naêm tieàn trôû leân ñeàu phaïm Ba-la-di. Noùi loaøi hai chaân laø nhö loaøi caàm nhö gaø, vòt, ngoãng,

chim, khæ vaø ngöôøi; neáu coù ngöôøi baét chuùng nhoát vaøo trong loàng, Tyø kheo khôûi taâm troäm laáy rôøi khoûi choã cuõ thì phaïm Ba-la-di, neáu ñang löïa choïn ñeå laáy thì phaïm Thaâu-lan-giaù, löïa choïn xong laáy chuùng trò giaù naêm tieàn trôû leân thì phaïm Ba-la-di; neáu Tyø kheo khôûi taâm troäm nôi caùi loàng khoâng ôû nôi gaø vòt chim, hoaëc ôû nôi gaø vòt chim khoâng ôû nôi caùi loàng hoaëc ôû caû hai, chuùng trò giaù naêm tieàn trôû leân ñeàu phaïm Ba-la-di. Noùi troäm baét coùc ngöôøi coù hai: Mang chôû ñi hoaëc cuøng heïn ñi, neáu ñi quaù hai böôùc ñeàu phaïm Ba-la-di. Noùi loaøi boán chaân laø loaøi thuù nhö voi ngöïa traâu deâ..., coù ngöôøi duøng daây coät chuùng laïi moät choã, Tyø kheo khôûi taâm troäm môû daây daãn chuùng ñi quaù boán böôùc thì phaïm Ba-la-di; neáu chuùng ôû trong chuoàng, Tyø kheo khôûi taâm troäm luøa chuùng ra khoûi chuoàng boán böôùc thì phaïm Ba-la-di; hoaëc chuùng cuøng naèm moät choã, Tyø kheo khôûi taâm troäm daãn duï chuùng ñöùng daäy ñi theo mình quaù boán böôùc ñeàu phaïm Ba-la-di. Neáu ngöôøi chaên traâu deâ thaû chuùng ngoaøi ñoàng cho aên coû, Tyø kheo suy nghó: "Ñôïi ngöôøi chaên traâu vaøo thoân ta seõ baét troäm", Tyø kheo phaïm Thaâu-lan-giaù, neáu gieát chuùng thì phaïm Ba-daät-ñeà, gieát roài laáy thòt trò giaù naêm tieàn thì phaïm Ba-la-di. Noùi loaøi nhieàu chaân laø nhö con reát, coù ngöôøi baét boû chuùng vaøo trong bình... gioáng nhö tröôøng hôïp ôû loaøi khoâng khoâng chaân. Laïi coù baûy tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa ngöôøi phaïm Ba-la-di: Moät laø töôûng khoâng phaûi cuûa mình, hai laø chuû cuûa vaät khoâng ñoàng yù cho, Ba laø khoâng phaûi taïm laáy duøng, boán laø bieát vaät coù chuû, naêm laø khoâng coù bònh cuoàng, saùu laø taâm khoâng loaïn, baûy laø taâm khoâng bònh hoaïi. Ngöôïc vôùi baûy tröôøng hôïp treân thì laáy khoâng phaïm, töùc laø töôûng cuûa mình, chuû cuûa vaät ñoàng yù cho, laáy taïm duøng, töôûng khoâng coù chuû, bònh cuoàng, taâm loaïn vaø taâm bònh hoaïi. Coù baûy tröôøng hôïp laáy vaät quyù troïng cuûa phi nhôn phaïm Thaâu-lan- giaù: Moät laø töôûng khoâng phaûi cuûa mình, hai laø chuû cuûa vaät khoâng ñoàng yù cho, Ba laø khoâng phaûi taïm laáy duøng, boán laø bieát coù chuû, naêm laø khoâng coù bònh cuoàng, saùu laø taâm khoâng loaïn, baûy laø taâm khoâng bònh hoaïi. Ngöôïc vôùi baûy tröôøng hôïp treân thì laáy khoâng phaïm gioáng nhö tröôøng hôïp cuûa ngöôøi ôû treân. Coù baûy tröôøng hôïp laáy vaät khinh

(khoâng ñaùng giaù, taàm thöôøng) cuûa ngöôøi phaïm Thaâu-lan-giaù: Moät laø töôûng khoâng phaûi cuûa mình… cho ñeán baûy laø taâm khoâng bònh hoaïi nhö treân. Ngöôïc vôùi treân thì khoâng phaïm, töùc laø töôûng cuûa mình… cho ñeán taâm bònh hoaïi. Coù baûy tröôøng hôïp laáy vaät khinh cuûa phi nhôn phaïm Ñoät-kieát-la: Moät laø töôûng khoâng phaûi cuûa mình… cho ñeán baûy laø taâm khoâng bònh hoaïi

5>2 BOÄ LUAÄT TAÄP 4 0 nhö treân. Ngöôïc vôùi treân thì khoâng phaïm, töùc laø töôûng cuûa mình… cho ñeán taâm bònh hoaïi. Coù Tyø kheo ni teân Thi-vieät quen bieát roäng, laø ngöôøi coù phöôùc ñöùc, thích ñöôïc cuùng döôøng toâ, daàu, maät, thaïch maät. Luùc ñoù coù moät thöông buoân thaáy vò ni naøy sanh taâm tín kính noùi raèng: “Khi naøo coâ caàn toâ, daàu, maät, thaïch maät cöù ñeán nhaø con laáy veà duøng”, ni lieàn nhaän lôøi. Moät Tyø kheo ni khaùc nghe ñöôïc, qua maáy ngaøy sau ñeán nhaø thöông buoân ñoù noùi raèng: “Ni Thi-vieät caàn naêm thaêng daàu meø”, thöông buoân lieàn cuùng cho, vò ni naøy mang veà töï duøng. Vaøi ngaøy sau, thöông buoân naøy gaëp ni Thi-vieät lieàn noùi: “Sao coâ chæ caàn laáy daàu meø maø khoâng laáy thöù khaùc”, ni lieàn hoûi nguyeân do roài noùi: “Neáu coù xin thöù khaùc, oâng cuõng neân cho”, noùi roài trôû veà quôû traùch vò ni kia: “Coâ laø Tyø kheo ni xaáu xa, haï tieän, coâ ñaõ phaïm Ba-la-di”, ni kia hoûi roõ nguyeân do roài noùi: “Khoâng phaûi chuû khoâng cho maø toâi nhaän laáy, maø laø toâi möôïn teân coâ ñeå nhaän laáy”, noùi roài sanh nghi khoâng bieát mình coù phaïm Ba-la-di hay khoâng lieàn ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät hoûi: “Coâ duøng taâm gì ñeå nhaän laáy ?” Ñaùp laø möôïn teân cuûa Thi-vieät ñeå nhaän laáy, Phaät noùi: “Khoâng phaïm Ba-la-di nhöng phaïm toäi voïng ngöõ Ba-daät-ñeà, töø nay khoâng ñöôïc doái möôïn teân ngöôøi khaùc ñeå laáy, neáu laáy thì phaïm toäi”. Coù moät Tyø kheo ni ôû Ñoâng phöông ñi chung ñöôøng vôùi Tyø kheo ni teân Ba lôïi, Ba lôïi ñi tröôùc ñaùnh rôi y, Ñoâng phöông ñi sau nhaët laáy, veà ñeán truù xöù lieàn hoûi laø ai ñaõ ñaùnh rôi y, Ba lôïi nghe roài lieàn hoûi: “Coâ ñaõ laáy y sao ?” Ñaùp laø ñaõ nhaët laáy, Ba lôïi lieàn noùi: “Coâ ñaõ phaïm Ba-la- di”, Ñoâng phöông hoûi taïi sao, Ba lôïi noùi: “Vì coâ duøng taâm troäm ñeå laáy”, Ñoâng phöông nghe roài sanh nghi khoâng bieát mình coù phaïm Ba-la-di hay khoâng, lieàn ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät noùi khoâng phaïm. Coù moät cö só caøy ruoäng gaàn Tinh xaù Kyø hoaøn, côûi aùo ñeå moät beân, luùc ñoù coù moät Tyø kheo tìm y phaán taûo troâng thaáy aùo naøy, ngoù boán phía thaáy khoâng coù ai lieàn nhaët laáy. Ngöôøi caøy ruoäng töø xa troâng thaáy lieàn noùi voïng tôùi: “Chôù laáy aùo cuûa toâi”, Tyø kheo khoâng nghe thaáy vaãn cöù laáy aùo mang ñi, ngöôøi caøy ruoäng ñuoåi theo naém Tyø kheo noùi raèng: “Phaùp cuûa-Tyø kheo khoâng cho maø laáy hay sao ?” Tyø kheo noùi: “Toâi cho laø y phaán taûo khoâng chuû neân löôïm laáy”, ngöôøi caøy ruoäng noùi: “Ñaây laø aùo cuûa toâi”, Tyø kheo noùi: “Neáu laø aùo cuûa oâng thì traû laïi cho oâng”. Luùc ñoù Tyø kheo sanh nghi khoâng bieát mình coù phaïm Ba-la-di hay khoâng lieàn ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät hoûi Tyø kheo duøng taâm gì löôïm laáy, ñaùp: “Con cho laø khoâng chuû neân löôïm laáy”, Phaät noùi: “Khoâng phaïm, töø nay muoán löôïm laáy phaûi xeùt kyõ, tuy y vaät khoâng coù ngöôøi giöõ nhöng aét laø coù chuû”.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.